

KULDEBØLGEN

Bør nytes innenfra

Som et noe yngre menneske (det er ganske mange år siden), forholdt jeg meg til årstidene med den største naturlighet.

Vinteren var bare en artig fjerdepart av det som ble betegnet som – og som i praksis utgjorde – et helt år, et omløp på livets hjul.

Jeg var komplett innforstått med at vår kom før sommer, sommer etter vår, høst etter sommer og vinter etter høst. Det var fire årstider, four seasons, vier Jahreszeiten, quatre saisons, ingen problemer.

Så begynte jeg å nærme seg 50-årsalderen, og da fikk vinteren plutselig et annet utseende.

Mens vår, sommer og høst fortsatt var vår, sommer og høst, hadde vinteren forandret seg til en overordentlig skummel årstid – som prøvde å ta knekken på meg ved hjelp av glinsende (eller godt kamuflerte) issvuller på fortauene og kaldluft som satte åndedrettssystemet på store prøver under selvdreven forflytning.

Inntil da hadde jeg syntes det var pussig å høre om voksne som tok seg langtidferie i Syden på vinterstid, men sakte men sikkert går det opp for meg at disse menneskene har tatt det endelige oppgjøret med Kong Vinter (slik også kronprinsfamilien har valgt å gjøre i år/neste år) som jeg foreløpig har utsatt.

Jeg nøyer meg med å murre mot vinteren – foreløpig.

– At det finnes en årstid så fullkommen alene om å være så forferdelig, skrev Hamsun.

Og Jens Bjørneboe bemerket at «den norske vinteren bør tilbringes ved Middelhavet».

Jeg vet at det går an å kle på seg fem-seks lag med klær og vindjakker og ullundertøy og all verdens tekstilær beskyttelse og bare gå ut og avnytte vinteren med lue, beskyttelsesbriller og hansker/vanter/votter.

Men tenderer man mot å føle seg gebrekkelig (som undertegnede ved enkelte anledninger), er det ulogisk å ønske å fremstå som «lovende voksen» innen alpint, skiorientering eller langrenn.

Heller ikke akebrettkjøring vil gjøre bekket god. Og snømann har vi laget mange ganger tidligere. Det blir liksom den samme mannen hver gang.

Gårsdagens beste naturopplivelse (mens jeg ventet på å dra på kveldsvakt på jobben) var for undertegnede å åpne veranda-døren ca. klokken 14, konstatere at termometeret sto på minus 17 og

deretter lukke døren raskt – etterfulgt av innendørs, temperert observasjon av vinterdagen.

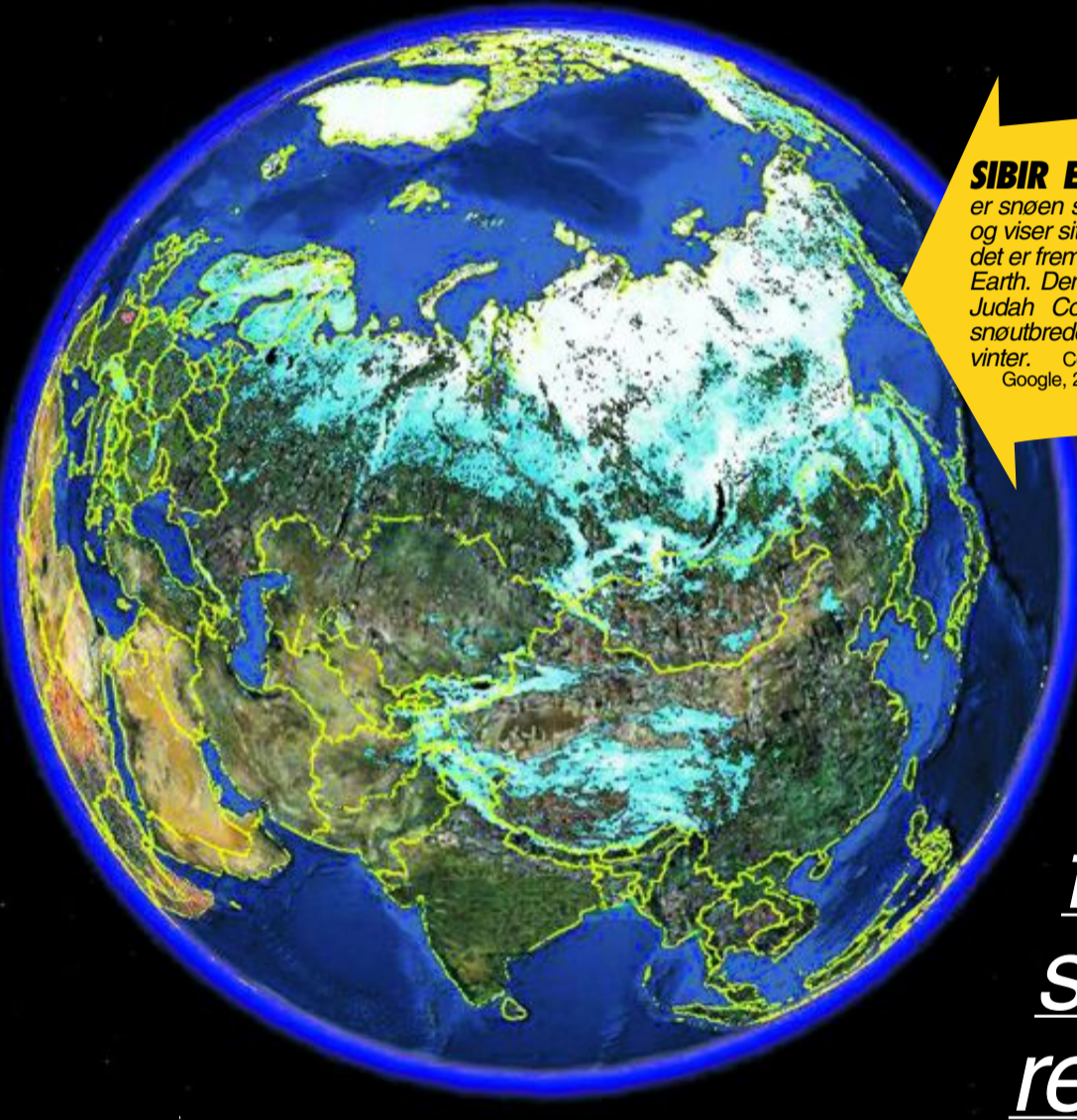
Det så tindrende flott ut i Bragemesåsen, på langt hold.

Jan Ovind

kulden

- Sibir-snødekke gir ny ISKALD WINTER

SIBIR ER NØKKELEN: Her er snøen som falt i høst over Sibir, og viser situasjonen 1. oktober. Bildet er fremstilt av NASA og Google Earth. Den amerikanske forskeren Judah Cohen mener den store snøutbredelsen gir ny kald Europa-vinter. Copyright: 2010 Tele Atlas, 2010 Google, 2010 Europa Technologies, US Dep of State Geographer.

USA-forsker spådde rett i fjor

Av HARALD VIKØYR

BERGEN (VG) Den amerikanske ekspertten på sesongvarsling, Dr. Judah Cohen, forutså at sist vinter ville bli kald i Nord-Europa. Nå spår han det samme om denne.

– Jeg følger været over Europa og Asia tett, fordi min teori er: Det som skjer i dette området om høsten, har betydning for de store værssystemene rundt Nordpolen om vinteren, sier Cohen til VG.

Amerikaneren er direktør ved rådgivnings-selskapet Atmospheric and Environmental Research i USA. Han er mest kjent for å tolke ulike faser av værphenomenet El Nino i Stilleha-

vet – og hvilke følger dette får for været ulike steder på kloden. Men når det gjelder vintrene i Nord-Europa, bygger han sine varsler på to ting: Snødekket i Sibir i oktober – og hvorvidt det er mye høytrykk eller mye lavtrykk over Europa og Asia om høsten.

Statistikk

Cohen viser til at det skjer en storstilt luftsirkulasjon høyt oppe i stratosfæren – som går rundt hele nordlige halvkule. Dersom denne i perioder stanser opp eller reduseres i vinterhalvåret, har vi opplegg for kuldeperiode:

– Jeg har funnet holdbar statistisk sammenheng mellom snøutbredelsen i Sibir og denne arktiske sirkulasjonen. Mer snø enn normalt i Sibir i oktober, gir kald vinter, og motsatt. Dominerende høytrykk over Europa og Asia i oktober bidrar til samme effekt som stor snøutbredelse i Sibir: Redusert sirkulasjon i stratosfæren rundt Arktis og kald vinter i Nord-Europa.

EKSPERT: Dr. Judah Cohen ved Atmospheric and Environmental Research.

Foto: AER

Klimaforsker Erik Kolstad ved Bjerknessenteret i Bergen kjenner til Cohen, og er enig i at det gjerne er en sammenheng mellom snøutbredelse i Sibir om høsten, og kalde vintre i Europa.

– Men dette er bare en av mange faktorer som spiller inn. Fordi han driver kommersielt, er Cohen heller

ikke helt åpen om hele sin beregningsmodell, påpeker han.

Også meteorolog Inge Johannessen i StormGeo kjenner Cohens teori om Sibirsnø:

Uforutsigbart

– Sammenhengene er interessante, og det Cohen viser, kan gi oss mer presis informasjon om sannsynligheten for det ene eller det andre værregimet om vinteren. Men husk det vil alltid være en viss uforutsigbarhet til stede, sier han.

Han viser også til at de aller siste sesongtrendene for januar, februar og mars viser en mildere tendens:

– Både Det europeiske vær-senteret i England og kollegene i amerikanske National Centers for Environmental Prediction gir en litt varm trend for Nord-Europa de kommende månedene, sier Johannessen.